

355.721(437.10)"312/.313"

SOUČASNOST A NEJBLIŽŠÍ BUDOUCNOST ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÉ NEMOCNICE PRAHA

Plk. MUDr. Miroslav BARTOŠ, CSc.
Ředitel Ústřední vojenské nemocnice, Praha

Předneseno na odborné konferenci k 60. výročí Ústřední vojenské nemocnice dne 3. listopadu 1998

Vážený pane předsedo, vážené dámy a pánové,

připadl mi velmi čestný, ale také velmi nesnadný úkol, v několika krátkých minutách úvodní přednášky zmínit vzrušující přítomnost a nastínit nejbližší budoucnost naší jubilující nemocnice.

Pokud chci hovořit o naší přítomnosti a budoucnosti, nemohu se nevrátit do již zmíněného slavného období Ústřední vojenské nemocnice Praha, které je spojeno s úžasným nástupem našeho zařízení.

Toto, možno říci, zlaté období je spojeno se jmény, která jsou i symboly československé medicíny. Jen namátkou uvádím zakladatele československé anesteziologie dr. Spinadela, zakladatele naší neurochirurgie prof. Kunze, zakladatele maxilofaciální chirurgie prof. Kuffnera a mohl bych jmenovat mnohé další.

Je mi ctí, že mohu v této souvislosti zde mezi námi přivítat a pozdravit spolutvůrce slavné historie tohoto období, neurochurga prof. Beneše a dlouholetého náčelníka ORL oddělení prof. Černého, seniora našeho lékařského týmu a letošního laureáta ceny J. E. Purkyně.

Vrcholem rozvoje Ústřední vojenské nemocnice (ÚVN) byl rok 1968. Období následující normalizace se velmi nepříznivě promítlo do odborné úrovně ústavu, protože většina špičkových odborníků musela opustit vedoucí funkce pro své zásadové postoje. Nemocnice si jistě v mnoha oborech udržela kontakt se špičkovou medicínou, ale politickým kritériím podřízená personální politika a velmi omezená možnost odborných kontaktů se západní cizinou brzdila tempo rozvoje a v tomto období ÚVN ztratila vedoucí pozici v některých oborech.

Stále si však udržela vynikající respekt a přízeň pacientů díky stále zachovávaným vnějším atributům plynoucím z výjimečné pozice armádního zařízení.

Tato pevná pozice však ztratila své základy po roce 1989 v souvislosti s přehodnocováním role armády a zásadní redukcí výdajů na obranné účely, včetně vojenského zdravotnictví. Navíc nejisté perspektivy vojenských nemocnic na počátku 90. let vedly k odlivu odborníků do civilních zařízení.

Výše zmíněné okolnosti vedly k určité interní izolovanosti nemocnice, kdy jednotlivá oddělení bránila své pozice někdy i na úkor celkového prospěchu instituce.

Novou situaci také přinesl pojišťovací systém a především změna nemocnice na příspěvkovou

organizaci. ÚVN se stala otevřenou institucí se všemi klady i zápory, které tato změna přinesla.

Nesporným přínosem je možnost otevřeného srovnání a tato soutěž se promítla a promítá do výrazného zvýšení kvality nejen v oblasti činností odborných, ale i provozních a správních.

Tento nový režim však vyžaduje nové přístupy v myšlení, iniciativu, schopnost samostatně se rozhodnout a nést za všechna rozhodnutí plnou odpovědnost. To všechno jsou obecné požadavky a podmínky úspěchu v naší současné společnosti, ale není je snadné uplatnit v komunitě s pevnými tradicemi, zvláště když tyto tradice byly ve své době velmi úspěšné.

Když se ale poctivě vrátíme ke zdroji a jádru úspěchů ÚVN 50. a 60. let, vidíme, že to byl právě obsah, tedy nadšení a vzdělání lidí, kteří přišli do ÚVN, a nikoli formální uspořádání organizace.

Možná je příliš odvážné srovnávat dnešní období s touto etapou, protože historie je neopakovatelná, a především už také nikdy nebude mít nemocnice takovou technologickou a ekonomickou podporu jako tenkrát.

Přesto bych si velmi přál, abychom dokázali zvednout prapor a držet se na vedoucích pozicích. Troufnu si říci, že se nám to v mnoha oborech daří. Důkazem stoupající prestiže ÚVN a vojenského zdravotnictví nejsou jen naše odborné pozice i v mezinárodním měřítku, ale především zájem pacientů. Dokladem naší úrovně je skutečnost, že se od roku 1997 stala ÚVN zařízením, kterému se dostalo cti zajišťovat zdravotní péči o hlavu státu.

Dnes je z ekonomických důvodů zcela zřejmé, že nelze postihnout celé spektrum nemocniční medicíny na špičkové úrovni, a z toho vyplývá nutnost formulovat jasné priority.

Považujeme za přirozené, že se ÚVN orientuje na obory, které jsou buď přímou součástí válečné medicíny, nebo k ní mají velmi blízko. Tato úloha je dnes ještě daleko aktuálnější než v minulosti, protože nejen neválečné krizové situace (živelní katastrofy, průmyslové havárie, terorismus), ale dokonce i normální mírový život přináší onemocnění a poranění, která jsme dříve znali právě jen z válek (např. otravy, dopravní a průmyslové úrazy atd.).

Zajišťovat tuto medicínu na vysoké úrovni je nesmírně náročné jak po stránce odborné a organizační, tak po stránce ekonomické. Jsme velmi rádi, že se nám podařilo letos dokončit mnoho let trvající

cí stavbu pavilonů CH I a CH II, čímž jsme získali vynikající prostorovou a technologickou základnu pro většinu chirurgických oborů v ÚVN. Je zásluhou pracovníků těchto oborů, že dokázali během krátké doby vytvořit špičkové týmy, které kvalitně zvládly obrovský početní nárůst těžkých úrazových stavů. Chci z tohoto místa poděkovat všem, kteří se na plnění tohoto nového úkolu podíleli.

Výsledky od roku 1996, kdy byl otevřen pavilon CH II, hovoří jasnou řečí. Ukazují, že v ÚVN ošetřujeme zdaleka nejvyšší počet polytraumat a těžkých neurotraumat v širokém regionu, a po zásluze nám byl v letošním roce Ministerstvem zdravotnictví přiznán statut traumatologického centra.

Složitější situace je v oblasti interních oborů a komplementu, protože mnohá oddělení jsou již dlouhé roky umístěna v nevyhovujících provizoriích a čekají na dokončení rekonstrukce hlavní budovy nemocnice, kam by se měla vrátit. Přesto je v těchto podmínkách poskytována péče na vysoké úrovni. Stávající uspořádání však představuje hranici pro poskytování našich služeb a teprve dokončení rekonstrukce umožní i rozvoj urgentní péče v interních oborech podle výše zmíněných záměrů.

Předpokládaný ekonomický vývoj země a armády ukazuje, že plán rozvoje z roku 1996, který počítal s využitím všech stávajících objektů v areálu pro potřeby nemocnice, je nereálný a že velmi ambiciózní je i verze z jara letošního roku, která vycházela ze stávajícího počtu lůžek a využití všech klinických objektů kromě pavilonu XI.

Vytvoření nového plánu rozvoje ÚVN Praha je aktuálním úkolem, na kterém pracuje vedení nemocnice ve spolupráci s profesionálním projektovým týmem. Samotné řešení jistě není jednoduché, ale je proveditelné při znalosti základních

vstupních informací. Největším problémem je však právě neznalost budoucího obrazu nejen armádního, ale i civilního zdravotnictví naší země.

Vycházíme z ekonomické reality nejbližší budoucnosti a uspořádání areálu ÚVN vidíme jako symbiózu vlastní nemocniční části s institucemi poskytujícími spíše sociální služby ve prospěch armády. Konkrétně to znamená, že počet akutních lůžek v žádném případě nepřesáhne dnešní počet, tudíž rekonstrukce hlavního objektu by neměla přinést nárůst, ale zvýšenou kvalitu služeb.

Prakticky všechny klinické aktivity by se měly koncentrovat do nových pavilonů CH I, CH II a do rekonstruovaného hlavního pavilonu, vzdělávací a výcvikové aktivity pak do objektu velitelství.

Předpokládáme využití uvolněných objektů po nezbytné úpravě pro sociální služby, které armáda postrádá (např. ubytovna pro veterány typu penzionu atd.). Toto řešení by mělo výhodu vzhledem k zajištěným kapacitám obslužným (vytápění, stravování, praní prádla atd.), které má ÚVN k dispozici.

Navrhované řešení představuje úspornou variantu především z hlediska budoucích nákladů na provoz nemocnice, přesto je závislé na investičních zdrojích ve výši stovek milionů korun, které jsou nezbytné pro dokončení rekonstrukce hlavního pavilonu.

Pevně věříme, že získáme našeho zřizovatele pro toto řešení, které považujeme z mnoha důvodů za optimální, a že Ústřední vojenská nemocnice Praha bude sloužit jako vzorová nemocnice pro třetí tisíciletí.

Do redakce došlo 23. 11. 1998

